

PLEASE NOTE! THIS IS SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

To cite this Article: Mantere, P. & Temisevä, S. (2016) Kestävä kehityksen verkko-oppimisympäristö kotitalousopettajan työkaluna. *Kotitalous* 4, 20-21.

"Implementing a sustainable mindset for a future-oriented lifestyle"

Kestävä kehityksen verkko-oppimisympäristö kotitalousopettajan työkaluna

Tulevaisuus rakentuu kestäväälle pohjalle, kun sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista hyvinvointia opitaan ylläpitämään. Kasvatuksen ja koulutuksen tehtävä on huolehtia, että kansalaisilla on tietoa, taitoa, valmiuksia ja näkemyksiä oikeudenmukaisen tulevaisuuden rakentamiseksi. Kestävään, vastuulliseen kehitykseen perustuvan aineiston avulla kasvattajien ja kouluttajien on mahdollista tukea kehitystä. (OPH 2006, 9.) Tässä artikkelissa pohditaan miten vastuullisuuden pohjautuva verkkoaineisto ja virtuaalinen oppimisympäristö voivat tukea nimenomaan kotitalousopettajan työtä vastuullisuuden kasvattajana.

Erasmus + ProfEsus; "Focus on sustainability – education for professionals in household and guest-oriented business"

Laurea-ammattikorkeakoulu on mukana ProfEsus-hankkeessa, joka alkoi lokakuussa 2016 ja kestää 2019 alkuvuoteen asti. Kesään 2017 mennessä tavoitteena on rakentaa virtuaalisen oppimisympäristön opetussuunnitelma ja sen jälkeen toteuttaa se Moodle-oppimisympäristöllä. Laurea on mukana oppimisympäristön pilotoinnissa keväällä 2018. Pilotointi toteutetaan yhdessä Itävallan hankepartnerin (Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik) kanssa. Alustavan opetussuunnitelman mukaan lähiopetusviikkoja on kaksi, yksi Suomessa ja yksi Itävallassa. Pilotointi päättyi kesäkuussa 2018 ja tämän jälkeen on tarkoitus tuottaa käsikirja verkko-opetuksesta ja sen kokemuksista. Käsikirja tuotetaan hankkeessa mukana olevien maiden kielillä.

Projektikonsortioon kuuluu ammatillisen koulutuksen organisaatioita eri tasoilta (ammatti-, ammattikorkeaa-, yliopistokoulutus), yrityselämän edustajia ja IFHE (International Federation for Home Economics, kansainvälinen kotitalousorganisaatio). Mukana on kuusi maata; Itävalta, Saksa, Tanska, Latvia, Suomi ja Italia.

Tavoitteena hankkeessa on vahvistaa kotitalousopettajien, kouluttajien ja -valmentajien osaamista sekä pedagogisia taitoja kestävässä kehityksessä ja vastuullisuuden saralla.

Päättävänä on rakentaa kansainvälinen verkko-oppimisympä-

ristö, jota voidaan hyödyntää missä tahansa kotitalousopetuksessa. Virtuaalinen opintojakso koostuu kestävä kehityksen ja vastuullisuuden teemoista.

Verkko-opinto pohjautuu Blended learning (sulautuva opetus) malliin, jossa rakennetaan moninaisista elementeistä koostuva oppimisympäristö. Oppimisympäristön tavoitteena on integroida sekä opetuksen elementtejä ja prosesseja että digitaalisia ympäristöjä ja vuorovaikutusvälineitä soveltuvin osin. Hankkeen pedagoginen näkökulma on "Green pedagogy", jonka tavoitteena tarjota opetusvälineitä ja menetelmiä yli rajojen. "Green pedagogy" muoaa opiskelun taitoja enemmän ratkaisukeskeisen ja oivaltavan oppimisen suuntaan. Kestävän kehityksen ja vastuullisuuden näkökulmasta pääpaino on pedagogiikassa, joka keskittyy sosiaalisiin, ekologisiin ja taloudellisiin asioihin.

Vastuullinen ajattelutapa tulevaisuuteen tähtäävän elämäntyylin määrittäjänä

Kestävä kehitys opettajien työssä tulee vahvistumaan ja esimerkiksi sosiaalinen eriarvoistuminen ja globaali vastuullisuus nousevat tärkeiksi teemoiksi. Koulutuksen tavoitteena on tuottaa osaamista, joka ohjaa oppijoita ja ympäröivää yhteiskuntaa kohti vastuullista kehitystä.

Palvelualoilla kestävä kehityksen hallinta onkin välttämätöntä. Erilaisista kulttuuritaustoista tulevien asiakkaiden kohtaamisessa painottuu erityisesti sosiaalinen kestävyys.

Kestävän kehityksen osa-alueet tunnistetaan laajasti. Vastuullisten valintojen tukeminen edellyttää kuitenkin kasvatuksella ja koulutuksella. Itämeren alueen kestävä kehitystä edistävänä poliittisena pohjana on pidetty alueen opetusministeriöiden 2002 hyväksymää kestävä kehityksen ohjelmaa "An agenda 21 for Education in the Baltic Sea Region-Baltic 21E". Ohjelmalla pyritään siihen, että kestävä kehityksen näkökulmista muodostuu alueen koulutusjärjestelmiin luonteva ja pysyvä osa.

Kestävää kehitystä edistävä kasvatus ja koulutus tähtäävät kestävä elämäntavan omaksumiseen. Käytännössä sillä pyritään muun muassa saamaan muutoksia arkikäytänteisiin sitoutumalla kestävä elämäntapaan. Koulutusaloittain tulee tuottaa ammatillista osaamista, joka luo edellytyksiä tuotannon muuttamiseksi kestävämmäksi. (OPH 2006, 13.)

Kasvatuksella ja koulutuksella on avainasema vastuullisuuden tukemisessa

Kestävä kehitys on yksi elinikäisen oppimisen avaintaidoista, joka arvioidaan osana ammatillista osaamista. Kestävän kehityksen opettaminen on osa ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelman perusteita ja siksi sen tulisi näkyä myös oppilaitoskohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Kestävän kehityksen tavoitteiden tulee olla kiinteä osa opetusta ja oppilaitoksen jokapäiväistä toimintaa. Ammatillisessa koulutuksessa korostuu työelämässä ja tulevassa ammatissa tarvittava vastuullisuusosaaminen.

Kuluttaja- ja kilpailuviraston kuluttajakasvatuksen aineistossa "Kestävä kulutus" on yksi kuluttajataitojen osa-alueista (Ku-

luttaja- ja kilpailuvirasto 2016). Opetuksen tavoitteet on määritelty eri ikäkausille, varhaiskasvatuksesta 7 - 9 vuosiluokkiin sekä elinikäiseen oppimiseen.

Vuosiluokilla 7-9 tavoitteissa määritellään, että opetuksessa tulee:

- * rohkaista oppijaa tekemään kestäviä valintoja ja kannustaa oppilasta arvioimaan kulustottumuksiaan sekä arvioimaan erilaisia elämäntapoja
- * lisätä oppijan tietoisuutta omien toimien seurauksista koskien ympäristöä ja yhteiskuntaa
- * ohjata oppijaa ottamaan selvää erilaisista elämäntavoista eri puolilla maailmaa sekä vertailemaan ja arvioimaan eroja rikkaiden ja köyhien välillä

ProfEsus-hanke edellyttää kotitalousopettajalta/ kotitalousopettajaksi opiskelevalta:

- sitoutumista 10 op kokonaisuuteen
- osallistuminen 1 viikon kontaktiopetukseen Suomessa (26.2.2018 – 2.3.2018)
- verkko-opiskeluun kontaktiviikkojen välillä
- osallistuminen 1 viikon kontaktiopetukseen Itävallassa (11.6.2018 – 15.6.2016)

ProfEsus-hanke antaa kotitalousopettajalta/ kotitalousopettajaksi opiskelevalle:

- laajentaa ja kehittää osaamista
- tarjoaa mahdollisuuden tuettuun koulutukseen
- voimistaa osallistujien tietämystä vastuullisuudesta
- välittää tietoa systemaattiseen vastuullisuuden ajatteluun
- saa uusia pedagogisia työkaluja mm. sarjakuvat ja pelillisyyden opetuksessa
- opiskelumahdollisuuden kansainvälisessä yhteisössä
- vahvistaa vastuullista ajattelutapaa ja elinikäistä oppimista

Elinikäisen oppimisen näkökulmasta tehtävänä puolestaan on:

- * ohjata oppijaa tuntemaan kestävä kehityksen neljä ulottuvuutta
- * auttaa oppijaa ymmärtämään, että neljän ulottuvuuden samanaikainen huomioon ottaminen on tärkeää kestävä kehitykseen pyrittäessä.
- * harjaannuttaa oppijaa mittaamaan, arvioimaan ja analysoimaan muutoksia ekologissa, sosiaalisessa, taloudellisessa ja kulttuurisessa ympäristössä

Kansainvälisessä ympäristössä harjaantunut vastuullisuutta tukeva kasvattaja mm. rohkaisee oppijaa tekemään kestäviä valintoja ja kannustaa oppilasta arvioimaan kulustottumuksiaan sekä arvioimaan erilaisia elämäntapoja. Verkko-ympäristössä voi harjoitella miten saada oppija ymmärtämään, että neljän ulottuvuuden samanaikainen huomioon ottaminen on tärkeää kestävä kehitykseen pyrittäessä.

Kasvatuksen ja koulutuksen tehtävä on huolehtia, että kaikenikäisillä kansalaisilla on sellaisia tietoja, taitoja, valmiuksia ja näkemyksiä, että kestävä ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden rakentaminen ja kestävä elämäntapaan sitoutuminen onnistuu. ProfEsus-hankkeessa tavoitteena on siis vahvistaa kotitalousopettajien, -kouluttajien ja -valmentajien osaamista sekä pedagogisia taitoja kestävä kehityksen ja vastuullisuuden saralla.

Teksti: Päivi Mantere ja Sini Temisevä, Laurea-ammattikorkeakoulu